

Agenda

Natuurpunt

Zondag 6 april

Natuureducatieve plantenexcursie in het Smeethof, Bocholt. Thema: planten. Duur: 9.00-12.00 uur.

Zondag 20 april

Lentewandeling (vogels). Vertrek om 9.00 uur bij De Wulp.

Zondag 18 mei

Wandeling Pastoorsven en Slood Groeneweg. Vertrek 14.00 uur nieuw containerpark Neerpelt, Heuvelstraat.

Zaterdag 14 juni

Nachtegalenwandeling Vallei Beek. Vertrek 22.00 uur vanaf Cultureel centrum van Leopoldsburg, Kastanjedreef 1. Eindtijd 00.00 uur.

Zondag 15 juni

Wandeling Drie Bogen en Paddendael. Vertrek 9.00 uur parking kanocub Neerpelt, Lommersakker.

Natuurmonumenten

Maandag 12 mei (2^e Pinksterdag)

Orchideeënwandeling in het Hageven-Plateaux. Vertrek: Werkschuur, Barrier 15a, Bergeijk. Duur: 10.00-12.00 uur. Aanmelden via (+31) 045 - 563 03 55.

Zondag 15 juni

WILDzoekersactiviteit in samenwerking met NMC De IJzeren Man - Weert. Duur: 13.00-16.00 uur.

NMC De IJzeren Man

Vanaf april

Tentoonstelling Vogelnesten (NMC).

Dinsdag 8 april

Lezing Fascinerende libellen door Bert Bronswijk. Aanvang 19.30 uur in het NMC. (IVN Weert e.o.).

Zondag 13 april

Wandelexcursie naar de Zoom, vogels kijken, vertrek om 7.30 uur op de Dries Weert.

Zondag 20 april

Wandelexcursie naar Bunderbos, thema voorjaarsbloesem, vertrek om 9.00 uur op de Dries Weert (IVN Weert e.o.).

Zondag 25 mei

(Dag van het Park)

Ontdek bospark de IJzeren Man op eigen gelegenheid. Onderweg treft u gidsen aan met verrassende doe-activiteiten. Starten tussen 13.00 en 14.00 uur vanaf het NMC.

Cursussen: vlinders en fotografie

Natuurfotografie zit in de lift. Binnenkort organiseren we daarom een cursus over de basistechnieken van fotografie. De lessen en praktijk zijn op 11 juni, 16 juli en 13 augustus. Docent is Gerard Coenen.

Ook organiseren we een cursus over vlinders. De lessen zijn op 23 april en 21 mei met

daaropvolgend een aantal excursies. Docent is Jef Lommelen.

Inschrijven kan op (+32) 011 80 26 77 of dewulp@skynet.be. De lessen zijn gratis, de plaatsen beperkt.

GrensPark Kempen~Broek

Kempen~Broek wordt voortaan gecommuniceerd als GrensPark in de plaats van grensoverschrijdend landschap. Deze term spreekt een ruimer publiek aan en associeert zich met de bekendheid van de term Nationaal Park. Bovendien dekt de naam GrensPark beter de lading van de streek Kempen~Broek als afwisselende mozaïek van natuur en landschap, beleefbaar voor jong en oud. Bij een nieuwe naam hoort ook een nieuw logo. Als u goed kijkt, ziet u dat de bever de letters van Kempen~Broek mee vorm gegeven heeft. Dit knaagdier is samen met de libel het paradepaardje voor de biodiversiteit van het gebied.

Het gebied is recent, op verzoek van enkele partners, uitgebreid met het Weerterbos en de Krang. De reden is dat zowel landschappelijk als cultuurhistorisch er een belangrijke link is tussen enkele gebieden in de omgeving van Weert. Onder andere de Tungelerwallen.

Wegwijs in Kempen~Broek

Onlangs is er een nieuwe wegwijzer met een volledig overzicht van de startplekken van de recreatieve routes uitgebracht. Voor wandelaars is het aanbod erg ruim: er is keuze uit 35 wandellussen in 10 wandelgebieden. Maar ook fietsen, ruiters en mountainbiken is mogelijk.

De wegwijzer is gratis verkrijgbaar in de toeristische diensten en VVV-kantoren van Kempen~Broek en het Natuur- en Milieu Centrum de IJzeren Man in Weert. Downloaden kan ook via www.kempenbroek.be of www.kempenbroek.nl.

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp

Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: dewulp@skynet.be, www.dewulp.net. Op zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur en op woensdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail: info@nmcweert.nl, www.nmcweert.nl. In de zomertijd geopend van dinsdag tot en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur en in de wintertijd tussen 13.00 en 16.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden. Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Gaby Bollen, Ghis Palmans, Willy Pardon, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Drunen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijke nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 33
april
mei
juni 2008

In dit nummer
Pagina 2
Vleermuisverblijven

Pagina 3
Een woordje met ...
Frans Smit

Pagina 4
Cursussen: vlinders
en fotografie

GrensPark
Kempen-Broek

Wegwijs in
Kempen-Broek

Agenda

natuurpunt

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Venboordstraat 6
6005 PJ Swartbroek

Wulpenvlucht wordt gedrukt
op minder milieubelastend
papier.

Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

Het Pastoorsven: klein maar fijn

Het eeuwenoude Pastoorsvenneke (foto's Gaby Bollen)

Natuurgebieden moeten niet groot zijn, dat bewijst het Pastoorsven in Sint-Huibrechts-Lille (Neerpelt) dat een groen puntje vormt in een landbouwzone en productiebos. Conservator Jan Daniëls vertelt over zijn 'heilig' eilandje

In Sint-Huibrechts-Lille ligt ten noorden van het kanaal vlakbij de Venderstraat een grote waterplas: het Pastoorsvenneke. Het wordt al vermeld in een geschrift uit de 16de eeuw als 'aent venne'. Het lag toen midden een uitgestrekte heidevlakte.

Historie

Hoe het Pastoorsven is ontstaan, is moeilijk te achterhalen. Op oude kaarten lopen er uit alle richtingen veldwegen naartoe. Dat wijst erop dat vroeger de mensen uit de buurt

het ven druk bezochten om te vissen, te schaatsen en hout te sprokkelen. Ook werd het gebruikt als drink- en wasplaats voor de vele heideschappen.

In 1848 schonk de eigenaar het ven en de omliggende bossen - nog geen drie voetbalvelden groot - aan de kerkfabriek. De naam Pastoorsvenneke is dus zo vreemd niet. Als compensatie moest de pastoor jaarlijks twee missen 'doen' voor de zielenrust van de gulle gever.

Natuurlijk waardevol

Het Pastoorsven dat eeuwenlang een ongerept stukje natuur vol leven was, degradeerde snel toen de inwoners er hun huisvuil in gingen dumpen. In 1996 kreeg Natuurpunt Neerpelt het beheer en verwijderde het ergste vuil. Hoewel het in een landbouwgebied ligt en

het ven erg verrijkt is met rottend blad, broedt er elk jaar een reiger in de buurt en groeit er wateraardbei. Na het kappen van het gemengd eiken-elzenbos, ontstond er rond het ven een ondoordringbare opslag van jonge elzen. Het is nu een geliefde slaapplek voor rietgorzen, ringmussen, tuinfluiters en fitissen. Het Pastoorsven voldoet aan de minimale eisen van een kikkerpoel. Het is dan ook van essentieel belang voor het behoud van de plaatselijke amfibieënpopulatie. Het krioelt er van de groene en bruine kikkers. Ook de libellenfauna is zeer verscheiden. Voor het Pastoorsven geldt het gezegde: klein maar fijn.

Op 18 mei organiseert Natuurpunt een wandeling naar het Pastoorsven en de Pastoorswal. Voor meer informatie, kijk onder de Agenda op pagina 4.

Geliefde winter- en zomerverblijven

Vleermuizen wonen graag op zolder

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren. De soorten die bij ons voorkomen, zijn insecteneters. Waar verblijven deze nachtactieve dieren overdag en in de winter?

We maken een onderscheid tussen zomerverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen. In de zomerverblijfplaatsen brengen de vrouwtjes hun jongen groot en in de winterverblijfplaatsen brengen ze de winter door in een winterslaap. Zomerverblijfplaatsen moeten lekker warm zijn, soms tot 40°C, en moeten donker en rustig zijn. Winterverblijfplaatsen moeten weer een constante koude temperatuur hebben en vochtig en donker zijn.

Winter- en zomerhotelletjes

Als zomerverblijfplaats kiezen vleermuizen vaak een zolder (huis- of kerkzolder) of spouw. Holle bomen worden ook wel eens gekozen. Winterhotelletjes voor vleermuizen vinden we in Riemst, Tongeren en Maastricht in mergelgroeves. Maar ook dicht bij huis slapen ze zich door de winter heen: oude bunkers langs het kanaal, ijskelders, kelders onder huizen en soms achter klimop of luiken aan huizen.

Bunker langs het kanaal Bocholt-Herentals (foto's Gaby Bollen)

Wat kun je doen voor vleermuizen?

Als je vleermuizen een thuis wilt bieden op de zolder is het belangrijk dat het niet tocht op de zolder zodat de zon de zolder goed kan opwarmen. Verder is er natuurlijk een invliegopening nodig waarlangs de vleermuizen hun weg naar binnen vinden (3 bij 5 cm is voldoende). Donker en rust zijn de laatste voorwaarden voor een goed vleermuizenhotelletje op zolder.

Mysterieuze dieren

Onderzoek naar vleermuizen blijft cruciaal. Tellingen van vleermuizen

in winterrust en ook onderzoek met speciale batdetectors – toestel om vleermuizen te kunnen horen – dragen bij tot het ontsluiten van de levenswijze van vleermuizen. Ook worden de zolders van kerken geïnventariseerd; dit is de favoriete verblijfplaats van de grootoorvleermuizen. Nadat de zolders bezocht zijn, worden adviezen geschreven hoe de kerkzolders (nog) vleermuisvriendelijker kunnen ingericht worden.

Hoe weet je of je een vleermuis op bezoek hebt?

Vleermuizen kruipen graag weg in hopen en spleten, maar ze kunnen niet al hun sporen uitwissen. Hun uitwerpselen kan je vaak terugvinden op de bodem van zolders. Als je de uitwerpselen uit elkaar kan wrijven tot stof, dan heb je te maken met vleermuizen en geen ratten of muizen. Normaal gezien heb je geen overlast van deze onverwachte gasten: de uitwerpselen verspreiden geen geur en je hoort de diertjes bijna nooit.

Grootoorvleermuis op de zolder van de kerk van Sint-Huibrechts-Lille

Een woordje met... Frans Smit

Als halve Limburger geboren in Leiden. Na in het sociaal-cultureel werk gewerkt te hebben is hij lange tijd boer geweest in de Achterhoek. Nu sinds 'n jaar of tien woonachtig in

Altweerterheide. Zijn natuурpassie ligt vooral bij planten. Van de grasachtige zeggen wordt hij wild enthousiast.

"Gefascineerd door moerasplantjes"

Hij woont tegen Delbroek aan, in de nabijheid van het Wijffelterbroek. Smeethof ligt op een steenworp afstand. Een plek die uitnodigt om tot grensoverschrijdende samenwerking te komen. Wat volgens Frans gezien de goede relatie en problemen als de vervuiling van de Raambeek zeker gaat gebeuren.

Het gesprek start met de nodige jeugdherinneringen. De zestigjarige Frans denkt met plezier terug. "Als kind was ik in de polder altijd bezig met schepnetjes. Lekker knoeien tussen de kikkerdril in slootjes. Natuurlijk maakten we deze schepnetjes zelf van glasgordijnen of iets dergelijks. Ik weet nog heel goed dat ik vaak zaad van een geelbloeiende plant uit het water opviste, ik wist écht niet wat het was. Het is leuk dat ik het nu met terugwerkende kracht op naam kan brengen: het was tandzaad."

Scharrelen

Frans vervolgt het gesprek en

De Tungelroyse beek bij de Heltenbosdijk (foto Theo van den Berkmortel)

vertelt vol enthousiasme dat hij vele jaren in de Achterhoek (gelegen in het oostelijk deel van Nederland) een boerenbedrijf had. "Ik koos bewust voor een biologisch-dynamisch bedrijf met scharrelvarkens en schapen. Het was zeker in die tijd echt pionieren. Scharrelvarkens hebben een grotere loopruimte, beschikken over stro en hebben een uitloop naar buiten. Je hebt wel zo'n 800 m² per zeug met een toom biggen nodig. Hierdoor kost scharrelvlees iets meer dan vlees uit de intensieve varkenshouderij."

Van planten naar poelen

Frans vervolgt opgewekt zijn verhaal: "Een jaar of tien geleden ben ik verhuisd hier naar de omgeving van Weert. In de krant las ik een artikel waarin belangstellenden werden opgeroepen om deel te nemen aan een vrijwilligersgroep die vooral planten inventariseerde langs de Tungelroyse beek. Deze beek was kort tevoren heringericht. Daardoor is dit nu een prachtige slingerende beek geworden. Het beekdal is een mooi lang gerekt lint, dat door een grotendeels agrarisch landschap de verschillende natuurgebieden met elkaar verbindt. Ik sloot mij aan bij de groep en ben nu sinds een paar jaar de coördinator.

Na het inventariseren van de planten, besteden we nu ook steeds veel aandacht aan poelen. Ze zijn van levensbelang voor tal van planten en dieren. Amfibieën brengen heel hun leven door in de buurt van hun geboortepoel. Afgelopen jaar hebben we een groep opgericht om ook IN het water te gaan kijken naar wat er leeft, een 'waterbeestjes inventarisatiegroep'. We zijn blij dat we aan het beheer van

Frans Smit, coördinator inventarisatiegroep Tungelroyse beek (foto Gaby Bollen)

de poelen ons steentje kunnen bijdragen."

Meedenken met Natuurmonumenten

Op onze vraag waarom dit werk belangrijk is, is Frans helder in zijn antwoord. "Het is leuk werk om te doen. En het in kaart brengen van soorten blijkt erg nuttig te zijn voor de natuurbeheerders. Zij kunnen daar hun beleid op afstemmen. Het is erg goed dat Natuurmonumenten ons betreft in het meedenken van de uitvoering van het natuurbeheer. Zo neem ik deel aan besprekingen over dit onderwerp. Heel leerzaam en inspirerend."

Wil je graag aansluiten bij deze inventarisatiegroep, stuur een e-mail naar: frans.smit@hetnet.nl. Frans Smit zou graag Rik Bosmans, contactpersoon wandelingen van Natuurpunt Bocholt-Kaulille, willen aanwijken voor het volgende interview.